

Ihesi

Testua eta argazkiak:

GORKA AZKARATE

Euskal Herria ezagutuz:

Aratz-Umandia (Araba)

Aratzeko gailurra eta askoz gehiago

Aratzeko tontorra ez da gertuan duen Aizkorriko gailurra bezain bisitatua, ezta gutxiago ere, baina horrexegatik ziur aski badauka zerbait berezia, zerbait erakargarria. Gailur ezagunago baten itzalean dagoen gailur are interesgarriago horietakoen adibide garbia da Aratz. Proposatzen den ibilaldi zirkularra osatuz gero, Aratzera igotzeaz gain Asparrenako hainbat leku ezagutuko ditugu, beste zenbait gailur barne.

ARABA, NAFARROA ETA GIPUZKOA herrialdeen muga den Arbarrain edo Hirumuga tontorra, Olanoko haitz handia, eskalatzailen paradisu diren Eginoko hormak, Lezeko kobazulo misteriotsua... Hamaika txoko gordetzen ditu Altzania mendilerroak inguru honetan.

Hamar herrigunek osatzen dute Asparrenako (Araba) udalerrria, eta gure txangoa biztanletsuenean hasiko dugu, Araian. Errepide nagusitik gatzela, hegoaldetik iparralderako norabidean zeharkatuko dugu herria, auzune garaienera iritsi arte: Intuxi. Bide guztiek Ajuria eta Urigoitia burdinola zahar abandonatura garamatzatela irudituko zaigu, baina ez ditugu, hasiera batean behintzat, gure pausoak bertara zuzenduko.

San Pedro zentral hidroelektrikoa –energia berriztagarrien museoa– dagoen inguruan ekingo diogu bideari. Zirauntza errekararen iturburura doan xenda utzi eta ekialderantz joko dugu, baso pista zabal eta eroso batetik, poliki-poliki, garaiera irabazten dugun neurrian, Arabako Lautadaren zein gure bizkarretara daukagun Entzia mendilerroaren gaineko ikuspegia ederragotzen joango delarik. Martinen txabolara iristea da gure lehenengo helburua, eta bidea nabarrena da lehenengo zati honetan behintzat, baso pistari jarraitu baino ez baitugu egin beharko –bidegurutzeren bat dagoen guztietan, gorantz egiten duen bidea hautatu–. Benetan da ederra Martinen txabola kokaturik dagoen mendi muinoa: Albeizko tontorra ekialdean, lautada hegoaldean... eta

Umandiako hegoaldeko aurpegi pikoak parez pare. Gauden lekutik begiratuta, benetan den baino zailagoa dirudi parean daukagun malda gaindituz Umandiako tontorrera heltzeak, baina behin mendiari metroak lapurtzen joan ahala, ez zaigu horrenbestereinokoa irudituko. Hori bai, izerdia erruz isuri beharko dugu.

Igoera “mendizaleena”

Martinen txabolatik Umandiarako igoera zuzena ez da, ziurrenik, txangozaleek sarrien hautatzen dutena gailur lerdenera igotzeko,

baina igoera “mendizaleena”, beharbada, berau dugu. Atsedetik gabe, metroz metro, xenda arrastolari jarraituz batzuetan eta kairn zenbaiti segika besteetan, Umandiako gailurrera helduko gara (1.225 m). Ikuspegia zoragarria da, Arabako Lautadara eta Entzia mendilerroari begira batez ere. Iparralderako ikuspegia mugatuagoa da, basoaren eraginez. Edozein kasutan, jende gutxi bisitatu ohi duten gailur honetan bakardadeaz gozatzeko aukera izango dugu, ibilaldia segida eman aurretik. Mendilerroko gailurrik garaienak zain

NEVERMIND TRIO
Be

JORGE ABADÍAS
A Tablero

JUAN DE DIEGO "TRAKAS"
Erbesteá

JERÓNIMO MARTÍN SEXTETO
Quinoa

HASIER OLEAGA
Cantus Caterva

ERRABAL JAZZ

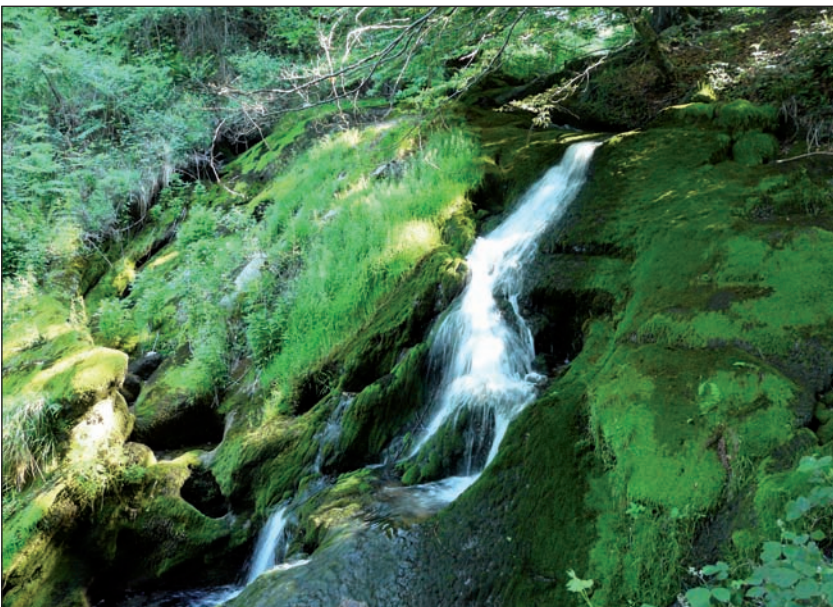
94 PK. 20590 SORALUZE
Tel: +34 943 753 016
Mail: errabal@hotsak.com
www.hotsak.com/Errabal
www.errabaljazz.com

Allarteko tontorretik ikusita, Allaitz eta atzean Aratz.

Aratz, Elurzuloak izeneko tontorretik ikusita.

Ur-jauzia Zirauntza errekaen iturburutik gertu.

dauzkagu, eta aurrera jarraitzeko ordua da.

Atabarrateko baso isila

Umandiako tontorretik Atabarrateko pasabide ezagunera jaitsiko gara, basoan barrena. Bide definituegirik ez dago eremu horretan, baina metro gutxi dira, mendi lepoa bertan hauteman daiteke eta senak dioskunari kasu eginaz, erraz iritsiko gara. Ederra da, zinez, Atabarrate inguruan basoa, eta bertatik behin eta berriz igaro arren, beti dauka mendizaleak zer edo zer berria deskubritzearen sentipena; basoaren isiltasunak, izan ere, zentzumenak adi jarrarazten dizkio bertaratzen den edonori.

Atabarraten, bidegurutze garrantzitsua dela kontuan hartuz, margo ikurrak ugaritu egingo dira –Zegama-Aizkorri mendi maratoni sonatua ere inguru honetatik pasa ohi da–, baina guk zuzenean gorantz jarraituko dugu, Allarteko tontorraren bila. Zegama-Aizkorri mendi maratoniak Allarte eta Allaitz gailurrak eskuinaldetik inguratuz jarraitzen duen xenda ederragoa ez denik ez dugu esango, baina Umandiatik Aratzerarteko gailurrak igotzea bada gure xede, Allarteko maldei ekitea beste aukerarik ez zaigu geratuko. Igoera ez da oso gogorra, eta bide arrasto ez oso nabarmenari segika, minutu gutxian helduko gara Allarteko (1.236 m) tontorrera. Aratz geroz eta gertuago daukagu.

Aratzera bitarteko azken maldak

Allaitzeko gailur koxkorra gainditzea baino ez zaigu geratzen Aratz mendiaren bukaerako maldei aurre ekiteko. Xenda batek hegoaldeko inguratzen du Allaitz, zuzenean Azkosaroko soilunera eramango gaituelarik nahi izanez gero –margo ikurrez hornitua dago xenda hori–, baina guk, Allaitz inguratzen hasi eta erdibidean edo, gorantz joko dugu zuzenean, Allaitz edo Imelekuko gailurreraino (1.319 m). Jaitziera labur bezain azkarra, eta Aratz igotzea besterik ez zaigu geratzen gorabeherei amaierak emateko. Malda gogor xamarra da, baina ez Umandiako zuzeneko igotzera bezainbeste. Zegamako mara-

Araiako zentral hidroelektriko eraberritua.

toiko margo ikurrei jarraitzea dugu aukerarik erosoena. Garai batean, xenda ez zen hain nabarmena Aratzeko isurialde honetan. Egun, maratoia igarotzen den bidea izanik, arrastoa nabarmena da oso, lasterketa egunean ez ezik urte osoan zehar igarotzen diren mendizale eta korrikalarien eraginez... Minutu gutxian, txangoko gailurrik garaiera iritsiko gara, Aratzeko tontor nagusira (1.444 m). Ikuspegia zoratzeko modukoa da norabide guztietan: Aizkorri, Urbia, Gipuzkoako mendi nagusi guztiak, Anboto, Gorbeia, Arabako mendiak... gailurrak identifikatzen hasi eta sekula ez du batek amaitzen, egun garden horietako bat harrapatuz gero.

Azkosaroiko soilunea

Ordu luzetan bertan egotera gonbidatzen du Aratzek, baina ibilaldiari segida eman beharrean gara, eta Araiara bueltatzea dagokigu, beste bide batetik, baina. Aratzetik abiatu eta Elurzuloak gailurretik igaroko gara –Aratzetik gertu dagoen gailurra–, San Adrian aldeira doan bidearekin bat egin arte. Han, ordea, San Adrianera doan bidea utzi eta hegoalderantz joko dugu, baso eder batean barrena –berriro ere!–, harik eta, sorpresa atsegin bat bailitzan, Azkosaroiko soilunearekin topo egin arte, Aratzen hegoaldeko paretaren oinean. Askok dira Euskal Herriak txoko ederrak; batzuk, ederrak baino gehiago dira: oso ederrak. Azkosaroiko soilunea horietakoa da. Azkosaroiko txabolaren aldamenetik igaro eta soilunea zeharkatzen duen xendan barrena aurrera egin ahala,

mendizale batek erabateko zoriontasuna erdiesteko zeinen gutxi behar duen pentsatu daiteke.

Aurrerantzean ugari izango ditugun egurrezko seinaleekin topo egiten hasiko gara berehala, bidegurutzak ugaltzen joan ahala. Araiara jaistea da gure xedea, eta bideari erratzeko arriskurik gabe jarraituko diogu, basoan barrena, poliki-poliki lehenago irabazitako metroak galduz. Morutegiko antzinako gotorlekua bisitatu nahi izanez gero, Araiara doan bidea utzi eta eskuinera hartu beharko dugu bailarara heldu aurretik, baina guk Zirauntza errekaaren iturburua bisitatzea proposatzen dugu, eta horretarako, Araiako Ajuria lantegira heldu aurretik, bidegurutze nabarmen batean –egurrezko seinalea–, ezkererantz jo beharko dugu, harik eta, ura kanalizatzeko hobi baten arrastoari segika, iturburura heldu arte. Txoko zoragarria da, magikoa, udaberrian eta udazkenean batez ere, erreka hori urez karga-karga eginda datorrenean, hain juxtu. Behin iturburura iritsita, Araiatik datorren ibilbide tematikoarekin topo egingo dugu, eta, patxadaz, herrigunerainoko bidea egingo dugu, erreka bazterreko txoko bakoitza dastatuz. ■

BESARO LANDA HOTELA

*Iratiko oihanaren
sarreran*

Tel.: 948 890 350
www.besaro.es
hotel@besaro.es

www.facebook.com/HotelRuralBesaro

